

INVESTERINGSVOORSTEL AAN HET ALGEMEEN BESTUUR

Onderwerp:	Verhoging investeringskrediet Kaamera winning Zutphen
Vergadering:	18 december 2018
Agendapunt:	7.
Aandachtsveldhouder:	ing. A.E.H. van Helvoirt-Looman
Informatie bij:	drs. D.J. Kolkman, manager Zuiveringsbeheer en Riolering (0314) 369 515, d.kolkman@wrij.nl
Bijlagen:	1. Impressie 2. Business cases (ter inzage bij bestuurssecretariaat)
Routing:	AB 18 december 2018
Programma:	waterketen
Projectnummer:	807900
Projectnaam:	Kaamera winning Zutphen
Beleidsprestatie:	niet van toepassing
Bruto krediet:	€ 2.610.000
Inkomsten:	€ 895.000
Netto krediet:	€ 1.715.000
Startmaand project:	januari 2015
Eindmaand project:	december 2020

Advies van de bestuurlijke adviescommissie Waterketen aan het college van dijkgraaf en heemraden:

De commissie spreekt waardering uit voor de toelichting die in de commissie is gegeven. Op basis van de toelichting en het voorliggende stuk geeft de commissie aan het college de volgende punten ter overweging mee:

1. Een nadere omschrijving toe te voegen omtrent de Reach status c.q. einde afvalstatus;
2. Ten aanzien van de kredietaanvraag stelt de commissie voor om de posten onvoorzien, reservering slibafvoer en aanpassingen in het eerste jaar, totaalbedrag van 570.000,- met 500.000 te verminderen en daarvoor af te spreken dat in het geval deze middelen toch nodig zijn er een nieuw voorstel wordt voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Reactie van het college van dijkgraaf en heemraden:

De gevraagde nadere omschrijving is toegevoegd aan het voorstel dat aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd. Het college heeft het advies over de kredietaanvraag overgenomen. De aanpassingen zijn in het voorliggende voorstel doorgevoerd.

Advies

1. In te stemmen met een netto extra krediet van € 1.715.000 en hiervoor het bruto totaalkrediet met € 2.610.000 te verhogen tot in totaal € 13.610.000
2. Kennis te nemen van de voortgang, de veranderingen en de benadering m.b.t. de Kaamera winning te Zutphen.

Inleiding

Conform uw besluiten d.d. 7 juli 2015 en 11 november 2016 hebben wij, in samenwerking met onze partners in het NAOP, het project Kaumerawinning te Zutphen met volle inzet ter hand genomen.

We zijn met de realisatie van de Kaumerafabriek bezig met een zeer innovatief proces en dat leidt tot de nodige mutaties zowel in positieve als in negatieve zin. Volgens de huidige inzichten is het verstrekte bruto krediet van € 11.000.000 ontoereikend, maar blijft de terugverdientijd van de investeringen onder de 10 jaar.

Er is grote druk op de planning, mede in het kader van de beschikbaar gestelde subsidies.

Eerder genomen besluiten

Op 7 juli 2015 heeft het algemeen bestuur een vertrouwelijk besluit genomen.

Op 11 november 2016 heeft het algemeen bestuur besloten:

1. Kennis te nemen van de voortgang en de veranderingen m.b.t. de NEO-alginaatwinning te Zutphen.
2. Voor de realisatie het totaalkrediet met € 4.100.000 te verhogen tot in totaal € 11.000.000.
3. In te stemmen met het binnen dit totaalkrediet realiseren van een voorlichtingsruimte te Zutphen en het realiseren van een architectonische schil.

Daarnaast heeft het algemeen bestuur op 11 september 2018 kennis genomen van:

1. Het besluit van dijkgraaf en heemraden van 31 juli 2018 om bij het realiseren van het gebouw voor extractie van Kaumera (voorheen: NEO-alginaat) om budgettaire redenen vooralsnog geen architectonische schil te realiseren, maar vooralsnog uit te gaan van een functioneel gebouw, voorzien van een gecombineerde voorlichtingsruimte/kantoor op de begane grond, binnen het budgetplafond van € 1.400.000.
2. Het besluit van dijkgraaf en heemraden van 31 juli 2018 om op een later moment een besluit te nemen over de architectonische schil.

Overigens is op diverse momenten de bestuurlijke adviescommissie Waterketen geïnformeerd. Op 27 november 2018 zal dit voorstel daar ook worden voorgelegd.

Onderbouwing

1.1 Er zijn kostenverhogingen in de bouwsector en wijzigingen met financiële consequenties.

We hebben het krediet aangevraagd in 2016. Sinds 2016 is er sprake van een duidelijke economische groei en dat heeft geleid tot een kostenstijging in de bouwsector ordegrrootte 15% ±5% ten opzichte van 2016 (einde economische crisis). Hiermee is in de kredietaanvraag geen rekening gehouden.

Reeds bij de aanbesteding van de Kaumera kweek reactor (Nereda) kwam dit naar voren. We dachten dit toen te kunnen compenseren met bezuinigingen, verwachte subsidie-inkomsten en de terugbetaling van BTW.

De recente aanbestedingen van het gebouw en de aanbestedingen voor de Kaumera extractie installatie zijn helaas ook tegengevallen.

De marktinvloed bedraagt naar schatting in totaal € 1.250.000 globaal 50/50 verdeeld over de Nereda® en de Kaumera extractie installatie inclusief gebouw.

Naast de bouwkostenverhoging zijn er een aantal andere zaken, die kostenverhogend werken:

- De kosten (€ 520.000) voor het afkoppelen van het sanitaire water van de zuivelfabrieken te Borculo en Lochem). Dit was eerder niet voorzien en de inspanning bleek groter/duurder dan verwacht. Doordat nu alleen nog restwater van het productieproces wordt aangevoerd, nemen de afzetmogelijkheden voor Kaamera toe.
- Het ontwerpproces (zowel voor de Nereda[®] als de extractie installatie) heeft geleid tot de nodige mutaties waar we op voorhand geen rekening mee hebben gehouden. Dit wordt vooral veroorzaakt door het innovatieve karakter van deze fabriek en die inzichten hebben zich voorgedaan tijdens het proces. In totaal is hiermee circa € 750.000 gemoeid, waarvan € 550.000 voor het Nereda[®] deel.

Inmiddels hebben we alle consequenties in beeld en voldoende gegevens om een betrouwbare totaalraming op te stellen.

De posten onvoorzien in de eerdere ramingen zijn ontoereikend gebleken.

In de huidige raming is slechts rekening gehouden met een beperkte opslag onvoorzien van 1,75 % op de aanneemsom voor de Kaamera extractie installatie en het gebouw, in totaal circa € 70.000. Dit bedrag is in goed overleg met de adviescommissie Waterketen vastgesteld.

Omdat dit een eerste innovatieve installatie is, krijgen wij wellicht te maken met extra kosten voor nazorg en eventuele geringe installatieaanpassingen in het eerste jaar. Hiertoe is op dit moment nog geen geld gereserveerd.

We zien af van realisatie van de architectonische schil om verdere kostenverhogingen te voorkomen.

De bruto totaalraming sluit hiermee op € 13.610.000.

De hogere inkomsten hebben betrekking op de subsidietoekenning DEI (Duurzame Energie Innovaties). Door de minister van Economische Zaken is voor de realisatie van de Kaamera-extractie-installatie aan de samenwerkende waterschappen (V&V en WRIJ) en STOWA subsidie toegekend, waarvan afgerond € 895.000 voor WRIJ gereserveerd is.

2.1. Er is sinds november 2016 de nodige voortgang geboekt.

We hebben een nieuwe productnaam

Op de Dutch Design Week in oktober 2018 is de productnaam Kaamera geïntroduceerd. Deze nieuwe productnaam past beter bij de eigenschappen het product.

We hebben voor de eerste 2 jaar Kaamera verkocht

Er is een samenwerking tot stand gekomen met een partij, die de Kaamera wil afnemen, zo nodig opwerken en leveren aan gebruikers. Deze partij neemt de basisproductie (100 ton organisch droge stof), zonder voorbehoud af voor 2 jaar. Hiermee is een belangrijk risico van het produceren van Kaamera en geen afzet hebben niet meer aan de orde.

We hebben zicht op afzet en een eindafnemer

De afnemer is inmiddels vergesovorderd met het aantonen van de goede werking van Kaamera als biostimulant in de land en tuinbouw. Er is een geïnteresseerde eindafnemer, die op zoek is naar een biologisch alternatief voor zijn huidige middelen. Er ontstaat hiermee concreet zicht op een eerste eindtoepassing.

We hebben het sanitaire restwater van de zuivelindustrie volledig afgekoppeld

Doordat nu alleen nog restwater van het productieproces wordt aangevoerd, nemen de afzetmogelijkheden voor Kaumera toe en kunnen we, zodra de Nereda® in bedrijf is, aantonen dat er geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid optreden bij gebruik van Kaumera. Tezamen met het bovengenoemde contract voor de afzet en zicht op eindgebruik hebben we hiermee ons productdossier compleet en kunnen we Kaumera verantwoord afzetten.

Met deze aanpak wordt dus voorkomen dat we een Reach-status en/of een einde afvalstatus moeten aanvragen om deze grondstof te kunnen verkopen.

De bouw Kaumera productie installatie (Nereda®) is voltooid en starten we op

De bouw van de Kaumera productie installatie (Nereda®) is voltooid. De installatie zal in december 2018 geënt worden, zodat naar verwachting eind maart 2019 de dan verwachte aanvoer van het zuivelrestwater (circa 120.000¹ vervuilingseenheden) kan worden verwerkt.

Nu zijn we toe aan de volgende en laatste fase: de bouw van de Kaumera extractie installatie

In verband met de planning is inmiddels gestart met de realisatie van het gebouw voor de Kaumera extractie installatie. Dit gebouw moet wind- en waterdicht zijn in de eerste week van februari 2019. Vervolgens wordt de Kaumera extractie installatie geplaatst.

In 2017 is met gehuurde onderdelen een praktijkproef uitgevoerd naar de extractie van Kaumera met korrelslib van communale Nereda® installaties. Vervolgens is vanuit het NAOP ook nog enig laboratoriumonderzoek uitgevoerd om ontwerputgangspunten vast te stellen. Een en ander heeft recent geresulteerd in een ontwerp van de installatie. Dit ontwerp is meegestuurd met de aanbesteding, welke in september 2018 is afgerond. In bouwteamverband is de afgelopen weken een uitvoeringsgereed ontwerp opgesteld.

We passen een verantwoord stappenplan toe.

We produceren voorzichtig en we kunnen met de huidige investering maximaal 100 tot 350 ton (organisch droge stof) Kaumera per jaar produceren. Als het succesvol wordt kunnen we op deze locatie uitgroeien naar 600 tot 700 ton.

Als het niet van de grond komt kunnen we de productie stoppen en gebruiken we de assets voor reguliere bedrijfsvoering (bijv. slibontwatering). Ook in dat scenario blijven we binnen de tien jaar terugverdientijd.

We bouwen de extractie-installatie, zodat het vliegwiel gaat draaien (tot nu toe is het lastig om Kaumera te verkopen, omdat we het nog niet kunnen laten zien en ook niet kunnen aantonen dat de specificaties voldoende constant zijn).

We hebben voor deze aanpak gekozen omdat we eerst ervaring willen opdoen met:

- het functioneren van de installatie;
- het aantal vervuilingseenheden dat de Kaumera productie installatie (Nereda®) gaat verwerken, en dus de bijbehorende mogelijkheden voor de productie van korrelslib/Kaumera;
- de afzetmogelijkheden en afzetprijs van Kaumera in de toekomst.

Met deze aanpak hebben we een product en kunnen dat uitbouwen als het afzetvolume voor Kaumera aantrekkelijk is.

Risico's en risicobeheersing

Naast de toepassing van het bovengenoemde stappenplan wordt ook vanuit een risico-analyse gewerkt. De volgende risico's en beheersmaatregelen zijn daarin opgenomen. Deze beheersmaatregelen zijn ook vertaald in deze kredietaanvraag.

¹ Momenteel onderzoeken we of het doelmatig is dat de zuivelindustrie ook de nog werkende anaerobe voorzuiveringsinstallatie uitzet. In dat geval zal de belasting tot ruim 160.000 vervuilingseenheden oplopen.

Risico	Beheersmaatregel
Centrifuges en meetapparatuur werken niet goed en moeten vervangen worden.	Voor de levering van deze onderdelen is een afspraak gemaakt met de leveranciers. Ze leveren de onderdelen met resultaatgarantie. Voldoet de installatie niet, dan wordt deze door en op kosten van de leverancier vervangen.
Ontwerp is niet optimaal. Er kon nog geen ervaring worden opgedaan met het korrelslib ontstaan op restwater van de zuivelindustrie.	We hebben eerst een praktijkproef uitgevoerd. Dit werkte goed voor communaal slib. We hebben flexibiliteit in het ontwerp ingepast en kunnen installatiedelen uitwisselen.
Tijdens de realisatie komen nog aanvullende verbeteringen of omissies naar voren.	We hebben een post van € 70.000 (1,75% van de aanneemsom) opgenomen voor onvoorziene zaken.
De eerste jaren is extra inzet nodig om de installatie te optimaliseren.	We hebben LIFE subsidie, voor de eerste 2 jaar bedrijfsvoering. Daarnaast geldt dat Universiteit Delft en andere partners uit NAOP actief meedenken om dit proces te optimaliseren omdat ook zij groot belang hechten aan succesvolle ontwikkeling.
Juridisch probleem om van afval naar grondstof te komen.	We hebben het sanitair van de zuivelindustrie afgekoppeld. Daarmee ontstaat alleen een reststroom proceswater uit de food waardoor we ons productdossier compleet kunnen maken. Parallel hieraan hebben onderzoeken plaatsgevonden om te onderbouwen dat het product "geschikt" is.
Na 2 jaar lukt het niet om een hogere afzetprijs voor de Kaamera te realiseren.	We kunnen dan de extractie uitzetten (kost dan minder energie, hulpstoffen en inzet personeel) en met enige aanpassingen de onderdelen inzetten voor slibontwatering. De terugverdientijd wordt dan niet 10 maar 11 jaar.
Afhankelijkheid van maar 1 afnemer	We hebben contractueel bedongen dat we 10% afzet via ander kanaal kunnen regelen. Hiermee zijn we in staat om marktaandeel en mogelijke andere afzet de komende periode te vergroten en afhankelijkheid van 1 afnemer te verkleinen.

Subsidies worden niet uitgekeerd omdat planning niet gehaald wordt.	Onze planning is nu zodanig uitgewerkt dat opstart van de Kaamera extractie installatie in juni 2019 haalbaar is. In uiterste geval kunnen we gedeeltelijk opstarten en/of verzoek indienen voor uitstel van de subsidie-termijn.
Provinciale subsidie in de vorm van een geldlening dient te worden terugbetaald.	In dat geval is de afzetprijs van Kaamera zodanig gunstig dat het subsidiebedrag gecompenseerd wordt.
BTW-verrekening is nog niet definitief.	We hebben eind 2015 een schriftelijke toezegging van de belastingdienst over het principe vastgelegd.

Kosten

Kasritme

Jaar	Uitgaven	Inkomsten
2018 €	€	
2019 €	2.460.000 €	895.000
2020 €	150.000 €	
2021 €	€	

Terugverdiëntijd

De terugverdiëntijd van de investeringen (na aftrek van subsidies) blijft ondanks de kredietverhoging onder de 10 jaar, waarop het eerdere bestuurlijk commitment is gebaseerd. De redenen daartoe zijn onze besparingen op de reguliere slibverwerking als we Kaamera afzetten (ca. 30% minder slib), energie-efficiënte behandeling van het zuivelrestwater in de Nereda® installatie en uiteraard de heffingsinkomsten hiertoe. De eerste twee jaar kunnen we met de Kaamera extractie installatie kostenneutraal produceren omdat we LIFE-subsidie ontvangen en een basisprijs voor Kaamera ontvangen.

Na het tweede jaar gaan we er van uit dat we een hogere afzetprijs voor Kaamera gaan realiseren.

Meerjarenprogrammering

Deze investering is opgenomen in de meerjarenprogrammering van het programma Waterketen.

Taak

Waterzuiveringsbeheer

Gevolgen exploitatie

Geen (dit voorstel betreft de kapitaallasten).

LIFE subsidie voor eerste twee jaar exploitatie

Er is Europese LIFE subsidie verstrekt voor de verdere opwerking van Kaamera en voor de eerste twee jaren bedrijfsvoering. De totale subsidie bedraagt circa € 2.900.000, waarvan € 684.000 aan WRIJ wordt toebedeeld (kosten voor energie, hulpstoffen en personeel).

Kantttekeningen

In dit voorstel is, op basis van schriftelijke toezeggingen van de belastingdienst eind 2015, uitgegaan van de kosten zonder BTW. We hebben op dit moment echter nog geen definitieve reactie van de belastingdienst op ons verzoek ons in deze als BTW ondernemer te behandelen.

We hebben uiteraard alleen maar recht op uitkering van de subsidies en de BTW-teruggave als we de Kaamera extractie bouwen en Kaamera verkopen.

Juridische consequentie

N.v.t.

Communicatie

Ook op communicatiegebied zijn diverse activiteiten geweest en worden voorbereidingen getroffen voor de opening van de Kaamera fabriek in oktober 2019. Ons waterschap treedt hierin als trekker op namens de NAOP-partners. Er is een communicatiestrategie opgesteld.